

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentarius Pavli Bernriedensis, Antiqui Scriptoris, De
Vita Gegorii VII. Pontif. Max.**

Paulus <Bernriedensis>

Ingolstadii, 1610

Gregorius Servus Servorum Dei Omnibus Clericis, Et Laicis in regno
Teutonicorum constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65381)

GREGORIVS SERVVS SERVORVM DEI OMNIBVS CLERICIS, ET

Laicis in regno Teutonicorum constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

AVDIVIMVS quod quidam Episcoporum apud vos commorantium, ut Sacerdotes, & Diaconi, & Subdiaconi, mulieribus commisceantur, aut consentiant aut negligant, his precipimus vos nullo modo obedire, vel illorum praeceptis consentire, sicut ipsi Apostolica sedis praeceptis non obediunt, neque auctoritati sanctorum Patrum consentiunt, testante diuina scriptura, facientes & consentientes par poena cõplectitur. Rom. 16. Omnipotens & misericors DEVS, qui ultra spem, qui ultra interitum miseretur, & consolatur nos in omni tribulatione nostra, aperiat cor vestrum in lege, & confirmet vos in praeceptis suis, ut auctoritate B. Petri à cunctis peccatis absolutos, vos ad caeleste regnum perducatur regnatos. Amen.

Has Epistolas profecuta est, ipso praesidente, generalis Synodus, in qua, sicut gesta ipsius continent, sententia anathematis data est in omnes Simoniacos, &

H. 2. Nico-

Nicolaitas hæreticos, qui in erroris sui secta indurati, synodalibus SS. Patrum definitionibus, & Decretalibus eorum statutis scienter inobedientes, apostatarumque pertinacia eis recalcitrantes, studio, & voluntate refragantur. Ecce saccus stercoribus plenus eatenus arguendo, obsecrando, increpando cum omni patientia, & doctrina apportatus; sed ex tunc, iusta ultione diuini zeli exportatus secundum ordinem, quem suis ultoribus ipse Dominus per Ezechielem Prophetam ostendit dicens: *A sanctuario meo incipite.* Clamor namque Sodomorum, & Gomorrheorum usque ad ipsius Pontificatum multiplicatus fuerat nimis: in eo scilicet, quod prædicti hæretici, eorumque fautores, nimia peccandi libertate effrenati, peccatum suum sicut Sodoma prædicauerunt, nec absconderunt: ideoque *nisi Dominus exercituum reliquisset nobis in eo semen correptionis, quasi Sodoma fuissetis, & quasi Gomorrha similes essemus.*

Ezech. 9.

Isaia. 1.

a *Sextus Episcopus Bamberg. de quo Bruschius in Catalogo.*
 b *Lege Epist. 84. lib. 1. Epist. Greg. 7. Item Epist. 1. 2. & 3. lib. 3. & Epist. 76. lib. 2. Vbi Pontifex vocat istum Hermannum Episcopum Bambergensem, idiotam. Et videtur esse ille, cuius inscitia graphicè describit Bruno in Hist. Belli Saxonici non procul à principio.*

Hac fama iustificationis instigati Babenbergenses Clerici detulerunt ad aures eius Simoniacum introitum Pseudoepiscopi sui nomine^a Hermannii. At ille, contracta non minima pecunia, preciosi metalli, & vestimenti copia, sperauit Apostolicum rigorem muneribus emolliri posse. Et approximans Romæ, exorauit venerabilem^b Hermannum Metensis Ecclesiæ Episcopum, & Apostolicæ sedis legatum; qui tunc fortè societatem itineris inciderat, vti se ad Dominum Papam præiret, & intercederet. Quod, cum attentasset, & humanæ placationis non paruum materiam affore, designasset, vir iustus excutere manus suas ab omni munere solitus, vt erat in conclauis suo positus, Spiritu sancto

se in-

se inflammante, respondit ^a fac eum, si aliquam fidelium communionem velit obtinere, in partes suas redire, & ^b monasticæ regulæ districtum iugum pœnitendo subire; quoniam, propitius sit mihi **D E V S**: si domum istam mihi impletet auro, & argento; nunquam, me consentiente, Episcopali fungetur officio. Hoc itaque modo & iste Simoniacus submotus est à sacerdotio.

Iam verò qualiter inimicorum fraudes, tentationes, pericula, detractioes, irrisiones, captiones, custodias, propter nomen Domini; postremo, qualiter, Domini iuamine, & sustentatione, Apostolorumque comitante suffragio, Reges, tyrannos, Duces, Principes, animarumque hominum captiuatores, voratores, insuper lupos, Antichristi videlicet ministros, Archiepiscopos, Episcopos, & reliquos Ecclesiasticos peruasores fortissimus athleta **D E I** superauit, nequaquam silentio præterire, dignum ducimus: quatenus tam præsentibus, quam subsecuturis sit in exemplum, & ^c populis sanctæ Ecclesiæ, olim nostrum seculum fuisse cognoscat sub tanto, taliq̃ Pastore prolapsum. Indecens enim, & inconueniens esse videtur, tradere obliuioni Patris huius laborem, cum etiam profanarum causarum memoria penes seculares pro fortitudinis exemplo fiat. Huius quidem exemplum si tenaci memoriæ tradatur, sit sanctæ Ecclesiæ supplementum, Christi fidelium ornamentum, & in hæreseon profanarum veniet detrimentum. Hinc enim iustorum iterum prima sumpsere principia; hinc Ecclesiastica victoria, & perpetuæ felicitatis quodammodo per filium hæreditas.

Fuit itaque quidam vir in vrbe, perditionis filius, omnium hominum sceleratissimus, & iniquissimus, cuius quidem memoria aërem ipsum commaculat;

H 3   cui

a Diuinū Pontificis responsum.

b Bruschius dicit, Hermannum intrasse Monasterium S. Martini Achi-anum Francia orientalis.

Aggreditur Paulus expone-re labores & pericula, qua Gregorius adit & subit propter libertatem Ecclesiasticam. c. fort. populus.

Quantum referat nolle certamina Gregorij VII.

*Non exprimit
Paulus nomen
eius, quem his
tantis encomi-
is ornas.*

cui pro dulcedine periuria, fallaciæ, luxuriæ, traditio-
homicidia, machinationes, susurrations, conspiratio-
nes, fraudes, deceptiones, cōuenticula fuerant, & quic-
quid virtuti esse potest inimicum, sibi per omnia crede-
bat, pater furum, & socius periurorum, clypeus falla-
cis, & hasta mœchi, galea homicidarum, & scutum tra-
ditionis, tegumentum machinationis, custos susurra-
tionis, anxietas conspirationis, coloratio fraudis, risus-
que deceptionis, & crypta malæ conuentionis; ad cu-
ius confugium omnis hæreticus, omnisque scelestus
properabant. Cuius ala velabat scandala, sub cuius vm-
bra Leuiathan ipse tortuosus coluber, dulciter, & sua-
uiter quiescebat. Qui ad augmentum tanti commercij
turre, quàm plures in Vrbe construxerat, & posthabi-
tis tam DEI, quàm hominis inimicitis, ante quidquid
sux peruersæ mentis oculos incentor malitiæ, diabo-
lus videlicet, adduxerat, peragere satagebat. Leuia qui-
dem sibi, & dulcia verba, sed in fine iacula, & absinthi-
um fuerant. Qui ad sui destructionem quendam suum
compatrem occidit; in cuius domum, re nondum ple-
nè cognita, perrupit: quam etiam destruxit; & peracto
tanto scelere, in turrim, quam viuentem patre suo Ste-
phano, Urbis præfecto, construxerat, se recepit.^a

*Tota hac ne-
farij hominis
descriptio per-
tinere videtur
ad Gerardum
Comitem Ga-
leria, qui legi-
timis Pontifi-
cibus insessis-
mus fuit; hinc
ab illis crebro
excommuni-
cationis fulmi-
ne percussus
est. Illud enim
vnum caput,*

Ad cuius facinus vindicandum vir DEI accensus,
vnà cum adhuc viuentem Papa Alexandro, maledictio-
nis, & anathematis eum vinculis alligauit. Ille verò ad
augmentum suæ confusionis, cum quibusdam, quos
sibi asciuerat, Nicolao videlicet & Bertramo, ad perdi-
tionis filium, scilicet Henricum Regem, properauit; &
communicato magnæ impietatis consilio, Cadaloum
Parmensem, hæreticum, Romam conductum, hospiti-
o recepit, & prælia multa illius ob adiutorium, in Vr-
be.

be commisit. Cui solatium omnes hæretici Simoniaci pro posse impendebant, & per ipsum sanctam Ecclesiam confundere disponebant.

anathemati maledictionique subiicit, omnium ferè Pontificum, quicumque Romanæ Ecclesiæ suis temporibus præfuerunt. In plenaria item Synodo Papa Nicolao præfidente, excommunicatus est. *Et legatus iuit ad Henricum Regem pro Cadaloo, contra Alexandrum II.* Vide Bar. M. L. XI. N. 2.

Sed hæresiarcha tandem illo mortuo, confusus iste, pactum se cum Domino Papa facere, & fidelitatem iurare spondit. Quod & fecit. sed, quæ fides ei esse potuit, cui veritas nunquam adhæsit? Stabat quidem, propter summi Sacerdotis potentiam, vt prædo ligatus: sed quas poterat fraudes animo tenus perpetrare non desinebat tartareus hæres. Si quando eum venerabilis Pater Gregorius, vt à talibus pedem retraheret, hortabatur, in peius quotidie suum vertebat pectus: sicque factum est, vt in ipsa turri, quam miræ magnitudinis supra pontem S. Petri construxerat, viros sicarios poneret; qui ab omnibus introeuntibus, & exeuntibus, ex rebus, quæ ferebantur, prædam caperent.

inquit Petrus Damianus de illo apud Bar. Anno M. LIX. à Cadaloo Antipapa, qui mortuus est An. M. LXIV. Vide hoc anno Baron. b Hac quidem de Gerardo intelligi possent, nisi obstaret Damianus, qui in discept. Regij aduocati & Defensoris Ecclesiæ apud Baro. M. LXII. innuit, istum Gerardum iam sum, hoc est, Anno M. LXII. fuisse mortuum. Quod si verum, de alio cogitandum erit. Nec defuerunt ex Comitibus Galeria & Tusculi, qui Pontificibus infestissimi essent. Sed vocetur Cincius, de quo hic Paulus. At Vrbs præfectum fuisse, nil necesse est dicere: licet Lambertus in Chronico, Anno M. LXXVI. præfectum Vrbs vocet. Nam Bertoldus Constantiensis in Chronico eum hac dignitatis appellatione non afficit. Et Epistola dua Petri Damiani ad Cincium seu Cuthium Vrbs præfectum lib. 8. Epist. 1. & 2. perspicue indicant, Cinthium, Vrbs præfectum fuisse virum probum, & procul ab huiusmodi scelestis facinoribus remotum. Et facile sunt duos Cinthios seu Cincios in unum conflare; quos Paulus rectè distinxit. Nec dubito Cinthium seu Cincium hic à Paulo tantis laudibus affectum, esse illum de quo Bertoldus in Chronico Anno Salutis M. LXXVI. Non multò post eius (Episcopi Vercellensis) interitum, præfectus Romanæ Vrbs, indefessus miles S. Petri contra schismaticos, à quodam fautore Henrici crudeliter occiditur: ad cuius corpus in paruo tempore, plusquam viginti miracula cõtigerunt, vt fidelium virorum relatione didicimus.

Qua de causa Præfectus Vrbs Cincius nomine, vir utique prudens, charus Deo, & hominibus, (qui non vt laicus, sed veluti fidelis monachus, Deo seruiens iustitiam excolebat in omnibus,) quadam die cum cepit,

pit,

pit, & in carceris squaloribus tantum latronem, ut dignum fuerat, tradidit. Tandem interuentu quorundam nobilium Romanorum, permittente hoc clementia Domini Papæ, peractis supra sancti Petri corpus Sacramentis suæ meliorationis, datisque obsidibus, & reddita turri, de qua confidebat, dimissus est. Tunc allatis arietibus, & machinis, ferreisq; malleis, funditus est euerfa: & sic Vrbs aliquantisper quieuit, & iniquorum factio, timore magno concussa, conticuit.

Sed, quid miser faceret? Quousque potuit, iniquos, licet longè positos, tam per se, quàm per suos Nuncios adiit. Ipse lustravit Apuliam, Lucaniam, ^a Ducem Guiscardum, & cæteros excommunicatos visitans, statuitque cum ipsis tempus opportunum, quomodo Dominum Papam caperet, & occideret: Filium verò suum ad Guibertum hæreticum, Rauennatem ^b direxit, idem pactum compositurum: sicque ad Regem etiam suæ fallaciæ destinauit literas, promittens eundem Patrem regio conspectui representandum. Compositis itaque huiusmodi demolitionibus, ac tempus quieuit, expectans nimirum opportunitatem, ut eum caperet, & iniquorum populo ad necandum traderet. Sed Dominus omnipotens, qui captione sua mundum liberans diabolum captiuauit, Patris istius captione & sanguine, Ecclesiæ statum in melius prouexit, & filium iniquitatis non solum puero suo nocere prohibuit, sed etiam propriis rebus priuauit.

Prolapso itaque ferè anno, ministri diaboli tempus aduenit. Nam instante festiuitate Dominicæ Natiuitatis, conspiratores suos, cum quibus coniurauerat, hortari cœpit, ut ad tantum flagitium mente prompti concurrerent, animumque aptarent, promittens eis ineffabilia,

^a Robertus Guiscardus, excommunicatus à Gregorio Anno M. LXXIV. Absolutus M. LXXX. Vide Bar.

^b Archiepiscopus, postea Antipapam, Gregorio semper infestum.

Coniurati festum Natalis Christi ad faciendum patranda deliquit.

bilis, libertatem futuram, quæstum sine mensura, imitator per omnia fratris, & magistri sui diaboli; qui solius morte Domini mundum sibi totum possidendum promittebat: sed sicut scriptum est, dum capit, capitur; dum prædari incipit; præda fit: & dum ambit illicita, quæ nondum possederat, perdidit acquisita, quæ retinebat; sic etiam iste minister utique illius, si corde deprehendisset, se tantis rebus exspoliandum, fortasse quoquo pacto à tanti sceleris perpetracione, amore suarum rerum magis, quàm DEI, manum retraheret; sed quoniam obcæcavit eum malitia sua, qua suffarcinatus incedebat, rem ad effectum perducere conatus est, non timens, imò postponens animæ suæ periculum, alter Iudas manus in Dominum suum, & Christum Domini iniecit.

Isa. 33.

Præsentem itaque tantæ festiuitatis die, ad peragendum vigiliarum obsequia Pontifex, ut mos est, ad B. MARIÆ Ecclesiam, quæ, ob tantarum deuotionum merita, Maior vocata est, cum paruo Clericorum & Laicorum numero properauit. Nam mos Urbis fuerat semper, in tantæ solennitatis excellentia, omnes ad eandem Ecclesiam confluere, totamque noctem illam hymnis, & laudibus intentos peruigilem ducere. Sed, Domino disponente, ad emutandam tantam Ecclesiam tanti pastoris sanguinem fundere; ut ministri diaboli animus inhians sui ad destructionem, quæ malè voluerat, perficere possit, populus tunc conuenire prohibitus est. Die namque ipso vigiliarum tantam æthera aquarum inundationem profuderat, ut ipsum primi temporis imminere diluuium omnibus videretur. Vix enim aliquis domus suæ limen linquere, vicini que sibi iuncti casam, si necessitas aliqua exigeret, intrare, ne dum Ec-

Vigilia & Stationes nocturna.

a fort. euitandum.

b æthera vel æther.

Inundatio aquarum Romæ.

I   clesiam

eccliam tam longè sitam, intrare valebat. Loquebantur enim quodammodo mundi elementa futurum scelus, & inauditum facinus præfagiebant.

*Nocte Natalis
Dominici ca-
pitur Grego-
rius.*

Sed quid plura? Adest nox, in qua tenebrarum filius lucis aggreditur ministrum. Missis itaque exploratoribus ad alios exquisitores venerunt. Nam quandam societatem, iuxta eandem Ecclesiam ex ipsius vici habitatoribus sibi ascuerant: & notantes omnia ad notitiam seclæsti illius miserant, quæ scrutati fuerant. Tunc ille legionem suam loricis indutam cum festinatione conduxit, ponens ita, ut post peractam siue de nece victoriam, seu de viuo portato triumphum: quemcunque equum quis habere posset, ascenderet: ne quis contra ipsos meditaretur insurgere. Ventum tandem ad Ecclesiam est: Papa verò gloriosus in *Præsepj* positus Missam noctis primam, sicut docet religio, decantabat, corpusque Dominicum tam ipse, quàm clerus eius susceperat. Reliqui verò, qui aderant, eadem adhuc Sacramenta percipiebant, cum magnus sub itò clamor, magnus & ululatus ex improviso intonuit, & Ecclesiam ipsam implevit.

Tunc vndique lustrantes Ecclesiam, euaginatæ mucronibus percutientes, quos poterant; ad locum *Præsepj*, quo Papa eximius residebat, conuenerunt: percussisque ibidem aliquantis; ruptisque ostiis illis, angulum breuem *Præsepj* æterni Regis, & matris truculentis manibus intrauerunt. Tunc iniecerunt in eum manus, & tenuerunt. Quorum vnus educto gladio caput eius abscindere voluit, sed tamen, Domino volente, non potuit. Percussum tamen in fronte, grauiterque vulneratum de Missa nondum finita violentis manibus

Capitur Pontifex.

Grauius vulneratur.

nibus abstraxerunt, cædentes & percutientes. Ille verò, ut agnus innocens & mansuetus, ad cælum oculos erigens, nullum eis dedit responsum, non reclamauit, non reluctatus est; neque, ut sibi in aliquo misereretur, rogauit. Tandem, exutum pallio, & casula, seu Dalmatica, & tunica, cum camisia tantum amictum & stola, ut furem tractum post dorsum cuiusdam sacrilegi posuerunt. Ille verò, qui frontem gladio percusserat, arreptus à Dæmonio ante eiusdem Ecclesiæ atrium diuolutatus est spumans, equusque eius fugiens nequam ulterius inuentus est.

A Dæmone arripitur, qui Pontificem vulnerauerat.

Tanti fama mali totam citò perculit Urbem. Quis vnquam tanta flentium, tantaque funebria narrare lamenta poterit? Sicut enim de Domini nostri Natiuitate Vrbs cæteris altius ciuitatibus congratulari solita fuerat; sic modò commota tristitiam sibi non modicam aduenisse proclamabat. Expauit pariter hoc factum cælum & terra, & ad tantum facinus vindicandum corda præparantur omnium. Tunc impletum est, quod dictum est per Prophetam: *Dies vestri conuertentur in lamentationem, & luctum & gaudium vestrum in luctum.* Et illud: *Plorans plorauit in nocte; & lacryma eius in maxillis eius: non est qui consoletur eam ex omnibus charis eius.* Tunc sancta Ecclesia DEI dicebat: *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die, ac nocte?* Et illud: *Audite, obsecro, vniuersi populi, & videte dolorem meum. Tunc, omnis maritus sumpsit lamentum; & qua sedebant in thoro maritali, lugebant.*

Iob. 2.

Thren. 1.

Hierem. 9.

Thren. 1.

1. Machab. 1.

Omnis itaque Clerus, pastore percussò, huc illucque discurrebat, & cuncta penè altaria exuentes denudabant. Nihil alicubi, præter quod antè dictum fuerat,

*a Videtur leg.
pacata mon-
strantur, ces-
santibus Side-
licet nimis il-
lis imbribus,
de quibus su-
pra.*

in Ecclesiis diuini officij, illo die factum fuit. Elementa tamen ad tempus vsque illud turbata, ne populum zelantem Domini zelum præpedirent, ^a sed pacata monstrarentur: Terra verò aquam penè cunctam, quam nimia inundatione sustinuerat, absorbens, iterum quodammodo siccum ad hoc omnibus vleiscendum ostēdit. Tota itaque nocte signis, tubisq̄ue sonantibus, militibusq̄ue omnes aditus lustrantibus, ne aliquo portaretur extra Urbem ingenio, nullum vsquam vestigium patuit: sanè, re dubia, omnibusq̄ ignorantibus, vtrum viuus, an mortuus esset, populo congregato in Capitolio, referentibus quibusdam, innotuit, quod in quadam turri captus teneretur. Tunc omnes gentes tulère voces ad sidera.

*Pugnat Roma-
nus populus
pro Gregorio.*

Verùm, vbi primùm dies terris est reddita, omnes inter se hortantes populi innumerabiles ad domum Antichristi venerunt. Incepta itaque pugna est: sed primo congressu pars hostilis fugam arripuit, omnisq̄ue factio in eadem se turri conclusit. Tunc omni parte valatæ ignis appositus est; allatisque machinis, & arietibus, rumpitur murus, cunctaq̄ue inibi conclusa fit Domini populo præda. Nemo suum periculum vitabat, sed sui oblitus, pro posse pugnabat.

*Oppugnat po-
pulus turrim,
in qua Ponti-
fex captiuus
tenebatur.*

*Eximia chari-
tas quorundã
in malò tra-
ctum Ponti-
ficem.
c traitionis.
d hibernalis.*

Porro, quidam vir cum quadam nobili matrona Patrem Gregorium secutus est, qui ei solatium aliquantisper fuerant. Vir namq̄ue ille tædio ^c detractionis, & algore ^d imbernalis noctis afflictum allatis calefecit pellibus, pedesq̄ue eius in sinu suo composuit. matrona verò ipsa fomento medicaminis sui, Patris nostri plagam nimio sanguinis rosei profluuiio tabidam, deplorando mulcebat, omnesq̄ue illos DEI inimicos homicidas *sacrilegos* acclamabat: altera nimirum Maria effe-
cta.

sta. Nam quemadmodum illa flens sua delicta, Domini vestigia lacrimando perfuderat: sic ista omnium crimina perferens, lacrimis suis tantum Pastorem prolebat. Osculabatur illa pedes Domini Salvatoris, quò deinde lota caput ad vsque perueniret. Hæc autem DE I, & Domini famuli primo baptisinate munda, postremò pectoris ardore adusta; caput, pectusque deosculans lacrimis rigabat. O memorabile pectus. O deuotissimæ foeminæ laudabile^a iecur: quantus tibi tunc charitatis ardor inhæserat? cùm ante oculos tuos æterni Regis ministrum iniquorum manibus malè tractatum, vulneratumque prospiceres, nec Sathanæ ministris ex tuo ore pudico, sanctisque osculis, quæ pedibus, manibusque, & capiti tanti Patris feceras, iam purgata,^b conuitia digna, & maledictionis iacula subtrahebas. Verè credibile est, animam tuam te pro Patris vita ponere velle, & tormenta potius inexistentia percurrere, quàm Dominum captum, & tam malè tractatum videre. Pugnat manibus omnium generosa Virago, & immodicæ mercedis omnium particeps, quam tum sibi accumulabat.

Luc. 7.
Comparatio
pia matrona
cum Maria
Magdalena.

^a forte; cor.

^b Videtur locus
mendosus.

Verùm, quanto istius animosa fides: tanto alterius mulieris linguosa perfidia. Nam, sicut olim Dominicæ Passionis tempore, ancilla ostiaria Petrum terruerat: sic ista Vicarium eius mordacibus obprobriis conturbabat. Quæ quidè^c illius traditoris soror fuerat, & idcirco tanto Patri maledicere non formidabat. Alter verò eiusdem traditoris minister, & ^d sequepeda, euaginatam gladium retinens, tanti viri caput, ipso die se abscissurum, blasphemando assererat. Cuius impietatis vindictam velocissimum Domini iudicium non distulit. Nam lancea à foris vibrata, guttur eius diræ vocis

^c Petulantia
famula cuius-
dam in Ponti-
ficem.

^c Qui Pontifi-
cem ceperat.

^d sequepeda.]

Diuina & aliq
in improbum,
qui Gregorium
perimere mo-
liebatur.

venam obtruncans, ad terram orientem, palpitan-
temque prostravit, sicque ad Tartarum misit.

*Dux totius
tragedia fit
supplex Gre-
gorio.*

Traditor autem iam, iamque videns capiendam
esse turrinam, & sibi periculum mortis imminere, co-
actus procidit ad pedes Beatissimi Papae dicens: *Semper
misericordiam, Pater, docuisti, docens perfecisti, errantesque
conuertens, conuersos in fide solidasti, suscipe errantem, & ab
iniquitatibus se conuertentem; conuersum solida, ne me de-
sperationis profunditas absorbeat. Peccaui, erraui, tradidi,
interfeci, sacrilegium perpetraui. Matris Regis enim thala-
mum corrumpti, violentusque manibus, ² tugurium & paruum se-
cretarium DEI Filij violauit. Te Patrem, & meum Dominum,
ut parricida, periurius, sacrilegius, manibus pollutis ex illius
gremio ^b attraxi. Suscipe, libera, tuere, misericordiam fer, da
remedium, consilium, suffragium: iniunge poenam, pone poenitentiam
carceris, exilium, patriae diffugium, & DEI iudicio in me iustissime
commotum, ex more, placam populum. Tuis me pollutum sanctis
suscipe manibus: & huius diei mihi poenitenti concede spacium.
Furcas mihi iure paratas corde conspicio, dignam poenam intueor; & idcirco corpore prostrato,
corde demisso me potentiae tuae trado.*

*a Intelligit
Praesepe Domini,
a quo Pontificem
violenter
abstraxerat.
b abstraxi.*

Tunc Papa clementissimus, pio ut erat pectore, tanta
supplicantem adorsus est. *Video te felle amaritudinis
obligatum, & tuae mentis oculos tenebroso squalore coniectos;
qui lumen verae lucis, nobis tanto tempore laborantibus, cognoscere
nequiuerunt. Tu ipse nosti, quantis religiosis viris te
commonuerim, quantisque, per memetipsum patientissimis
admonitionibus sollicitauerim, quibus non solum non acquieuis-
sti, verum etiam in deteriora prorupisti: sed tamen adhuc
ianua tibi vitae patet, tantum, ut conuertaris corde.*

*Responsio Pon-
tificis ad pre-
ces supplicis.*

Qui

Qui mox ad terram corruens, verum se reum, miserumque confessus est, promittens, omnia sibi iniuncta incunctanter perficere. *Confessor rei.*

Tandem vir mitissimus solita sibi pietate commotus respondit: *quidquid mihi ex ipsa iniuria irrogasti, paternè indulgeo. Quod autem in DEVM, & matrem eius, Apostolosq; seu, omnem Ecclesiam contraxisti, luendum fore pronuncio, ita vt primò Hierosolyman tendas; & postmodum, si viuus inde reuersus fueris, nostris te manibus, & consilio representes, vt sic saltem modo aliquo gratiam tibi reconciliare omnipotentis DEI valeas. Et quemadmodum cunctis filiis Ecclesie, subuersionis hæcenus exemplar fuisti, ita de cætero, conuersionis fias. Hæc itaque cuncta, pro vt iussum est, vt videbatur, explere, libentissimè spondit: & sic, diei illius liberationem promeruit.* *Pontifex ignoscit reo. Peregrinatio Hierosolymana penitentia loco iniungitur.*

Tandem Papa pius ad fenestram erectus, turbæ furenti expansis manibus, vt componeretur, & aliquam maiorum turrim ascenderent, innuit. Nonnulli verò putantes, quod eos ad opus, quod inceperant, hortaretur, fortissimo impetu turrim scandunt. Et sic foras adductus est, turbis omnibus flentibus præ gaudio, & pietate clamantibus: Cernebatur enim totus cruoris magnitudine respersus, & ideo nimio horrore perculsi voces ad sidera proferebant. *Liberatur Pontifex.*

Facta igitur victoria, omnes vnà cum Papa Gregorio ad DEI genitricis Ecclesiam, de qua nocte ipsa abstractus fuerat, gaudio nō modico repleti conueniunt. Tunc Pater communis Missam, quam nocte ministris diaboli præpedientibus finire non poterat, hora ipsa compleuit, & tanta victoria reuertentibus, benedictionis Dominicæ gratiam dedit.

Dein-

*Populus socios
coniurationis
punit.*

*Antesignanus
clam aufugit.*

*Nihil eorum,
qua promise-
rat, seruat.
Subitanea
morte sublatū.
Anno 1077.
scribit Bertol-
dus in Chroni-
co.*

*Narratio de
controuersis
cum Rege Hen-
rico.*

*Horum hodie
est infinitus
proventus.*

Deinde, cibus summo tenus degustatis, rursus cōueniunt, adhuc plenius perferutari omnes, qui inimico DEI se coniunxerant. Inuentis autem illis, omnia bona ipsorum perdunt, & exterminio tradunt, nihil omnino linquentes præter personas, quæ præsidium ceperant. Verum dum apud præfatam Ecclesiam populus pro Pastoris liberatione grates DEO redderet; iniquus ille Iudas fugam cum vxore, filiis, & fratribus arripuit; & sic dimissis rebus suis, nudus euasit. Quidquid verò sui iuris olim esse poterat, populus postea adueniens distraxit, turribus, ac domibus subuersis, præsidiis vero fisci titulo sociatis. Perditionis verò filius, & Antichristi minister, ante mundi constitutionem damnatus, post suam euasionem, quidquid promiserat non solum minimè persoluit, sed etiam quibusdam sui similibus profanis associatus, consilia malignitatis contra liberatorem suum dare, quoad vixit, non abhorruit.

His itaque præmissis, ad ea, quæ cum Rege Henrico peracta sunt, veniamus, & innocentiam Gregorij Papæ ostendendo, mala, quæ pro bonis receperat, tam præsentibus, quàm etiam subsecuturis, prout possumus, indicemus. Nonnullos enim fore credimus, qui partim rei gestæ, partim auctoritatum SS. Patrum, ac Decretalium ignorantia, contra suæ salutis periculum Patrem communem reprehendere, infamare, & quod omnino inspectante DEO, malum est inexistentabile, maledictiones ingeminare, nequaquam timeant. Qui, si fortè diuina inspiratione commoti, magis amore cognoscendæ veritatis, quàm superbæ procacitatis instinctu hoc agerent, veridicis, & approbatis, religiosisque viris interrogatis crederent. Habent enim religione pollentes Episcopos infinitos; & ut è multis paucos enuntie-

mus,

mus, Geraldum Ostiensem, qui ob vitæ meritum ab Apostolica sede Gallicanis ex^a patribus assumptus, septimum inter Cardinales Episcopos thronum^b promeruit. qui ad eiusdem Regis causam inuestigandam ab Apostolica sede est transmissus, & ad confirmandum suo prolatum ore testimonium, plurimos est labores, pericula, vincula, carceresque ipsa pro veritate expertus.

^a partibus.
^b Succesit iste Geraldus in Episcopatu Ostiensi, Petro Damiano M. LXXII. Legatur in Gallias & Hispanias 1073. Ad capitur, quo Bar. M. LXIII.

Henricum Regem M. LXXIV. Et ad Mediolanenses M. LXXVII. à quibus anno etiam mortuus est, vide Bar. Annis citatis & Epist. 6. lib. 1. Greg. Vide Num. 52.

Habent^c Prænestinum, qui ad eundem sufferendum laborem ab Urbe Roma missus est. Habetur insuper & Petrus Albanensis, qui ad confirmandum contra Simoniacos veritatis testimonium, immanem rogam pertransiens nudis plantis, sicut in^d Registro Domini Alexandri II. Papæ scriptum reperitur, illæsus exiit. Habentur etiam complures ex ultramontanis partibus, Vdo Treuirensis, & Hermannus Metensis, Altmannus Pattauiensis, vel Lauriacensis, Aldebero Wirziburgensis, Hugo Diensis, in cuius electione tantum lumen fertur cælitus descendisse, ut diem vinceret, & corda omnium, qui aderant, aduenisse Spiritum sanctum, non dubitent.

^c Hubertus Episcopus Prænestinus, ad Henricum missus Anno 1074. Vide Epist. 28. lib. 2. Greg. ^d Regesto, cui inserta erat Epistola Florentinorum ad Alex. Papam, hac de re. Bar. M. LXIII. Num. 43. ^e Reprehendit tamen Hugo in Hist. de Bello

Saxonico Vdonem, quæstremisus, causam S. Petri contra Schismaticum Regem egerit. Ad hunc Vdonem exstat Epist. 31. lib. 1. Epist. Gregorij. Et Epist. 10. lib. 2. & 7. lib. 5. Epist. 16. lib. 5.

Hermannus Metensis feruentissimus defensor Gregorij fuit, ob idque varia incômoda subiit. Vide Epist. 53. Gregorij lib. 1. Epist. 12. lib. 3. Epist. 2. lib. 4. Epist. 5. lib. 6. Epist. 21. lib. 8.

Altmannus & Adalbero similiter constantissime Schismaticis restiterunt; de quibus passim Bertholdus Constantiensis in suo Chronico. Et Auctor Apologia pro Henrico IV. Strumaq, in exilium Vna cum aliis actum scribit. Ad Altmannum est Epist. 10. lib. 9.

Ad Hugonem Episcopum Diensem in Burgundia est Epist. 43. lib. 2. Greg. Eiusdem Hugonis mentio honorifica fit Epist. 20. lib. 4. Ad eundem est Epist. 22. lib. 4. Epist. 11. lib. 5. Epist. 3. lib. 6. Item Epist. 7. Epist. 15. lib. 9.

Ad satisfaciendum etiam incredulis cæterorum ordinum viri conueniantur: Abbas videlicet^f Cluniacensis

^f Hugo Abbas, ad quem est

K

censis

Epist. 62. lib. 1.
Epist. Gregorij.
Et Epist. 14. Et
49. lib. 2.
a Bernardus.
Ad quem est
Epist. 23. lib. 4.
Epist. Greg.
Eiusdem me-
triofi Epist. seq.
Et Epist. 7. li. 5.

centis eiusdem regis Pater in baptisate, & ^a Berinhardus Massiliensis, qui ob instantissimum fidei calorem, bis confessor factus, propter Dominum exilia, comedesque est perpeffus. ^b Rapoto, qui nimirum propter sanguinis nobilitatem, & morum honestatem, in Regem à populo expetitus asseritur: Adelbertus, Odalcalchus, quibus tam à rege, quàm etiam à Papa res commissa fuerat.

^b De hoc *Vrsberg. in Chron.* Hoc etiam prælio (*ad Elstram*) ex parte Regis Henrici Rapoto Comes, Regi satis fidus interit, *Bruno de bello Saxon.* Rappodo, vnus de summis principibus portatur occisus. *An potius est ille Rapoto, de quo Vrsberg. Anno M. XCIX.* Rapoto Palatinus Comes, & Vdalricus Comes patruelis eius, defuncti sunt.

Et, vt nullus sexus pertranseat, veniamus etiam ad honestas, & tam religione, quàm etiam secularium rerum potentatibus locupletes mulieres: Reginam videlicet ^c Agnetem, eiusdem iniquissimi regis matrem, & vere reginam; quæ, regali diademate dimisso, sæculum istud deserens, DEI, eiusque matris, Apostolorumque eius Petri & Pauli vestigiis inremissibiliter adhæsit: ^d Beatricem in super, eiusque nobilissimam prolem Mathildem; quæ, licet mundanâ curâ Ducum officium, Italiam gubernando, gesserunt, vt Delbora nimirum effectæ, (quæ iudicans Israël Iabin cum suis omnibus in torrentem Cison disperfit) hoc est, iniquos multotiens confusibiles contriuerunt: quæ quidem inter Dominum Papam, & Regem mediatrices fuerunt; & regni statum componere, & confirmare desideranti desiderio cupiebant.

^c *Mater Hen-*
rici IV. mulier
pietate pre-
stantissima, ad
quam exstant
Epist. Petri
Damiani lib. 7.
Epist. 4. 5. 6. 7. 8.

^d *Ad has, præ-*
sertim ad Ma-
thildem, com-
plures legun-
sur Greg. Epi-
stola in Rege-
sto. De Mathil-
de in Gregorio
VII ferme sin-
gulis annis ali-
quid tibi sup-
peditabis Baro-
nius. Ad Bea-
tricem exstant
quoque Epist. Pe-
tri Dam lib. 7.
Epist. 13. 14. 15.

Horum omnium, aliorumque probabilium totius conditionis testimoniis non acquiescere, nihil est aliud, quàm DEI iram promereri, perpetuæque damnationis subire sententiam. His itaque ad tanti Patris innocen-

nocentiam ostendendam commemoratis, illius regis fraudes, machinationes, & interdum etiam in S. Petrum contumelias, nostræ ^{a scheda.} cedula coniungentes, ne in erroris tenebroso ignorantia scire volentes iacere permittamus, pro viribus coepta sequamur.

QVOMODO HENRICVS
QVARTVS INDIGNVS RE-
gno successit.

HERTIO igitur Henrico mortuo, quartus ille Henricus Rex, permittente Romano Pontifice Victore, qui tunc morienti praesens erat, haereditario iure, nimirum puer, successit; (sed Salomone attestante, & dicente; *Va tibi terra, cuius Rex puer est, & cuius Principes manè comedunt;*) ad destructionem sui, & totius regni, quidquid usquam sceleris esse potest, patrauit. Cæco corde petulans Patrem non timuit, sed reddentibus eunctis testimonium pueritiæ, imperfectæque ætati, lasciuia eius Romani Pontifices supportarunt: existimantes illum virile scandere tempus, quo corrigi posset per se; non attendentes, quod scriptum est; *qui parcat virga, odit filium suum;* nutritur namque vitium; & dum ramus tener non mundatur, aut euellitur; in maturitatem veniens manu vix, aut ferro præciditur. Sic nimirum ille maiorum ascendens currum, omnem Ecclesiam superbi-
enti calcaneo supponere, calcandamque præbere vilem vt ancillam, pro viribus conabatur.

Mortuus est
Henr. 1057.
Bertol. in Chrō.
Bar. M. L. VI.

Eccles. 10.

Qualis Henricus
in pueri-
tia.

Lege Brunonē
inst. Belli
Saxonici.
Prouerb. 13.